

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Мај 2020.

Београд, јун 2020.

Садржај:

Уводна напомена	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања синдиката	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања представника финансијског сектора и привреде у мају, највероватније под утицајем ниже текуће инфлације, забележила су пад.

Након осам месеци у којима су била стабилна на нивоу од 2,0%, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора, према резултатима мајске анкете агенције Ипсос, износе 1,6%. Када је питању инфлација за годину дана унапред, очекивања представника привреде такође су снижена, са 1,8% на 1,2%. Очекивања представника синдиката виша су него у априлу (2,0%) и износе 2,3% док су очекивања становништва задржана на 5,0%.

Када је реч о средњорочним очекивањима, представници финансијског сектора и привреде за мај 2022. године очекују инфлацију од 2,0%. Представници синдиката за две године унапред очекују инфлацију на нивоу од 3,0%, а становништво од 5,0%.

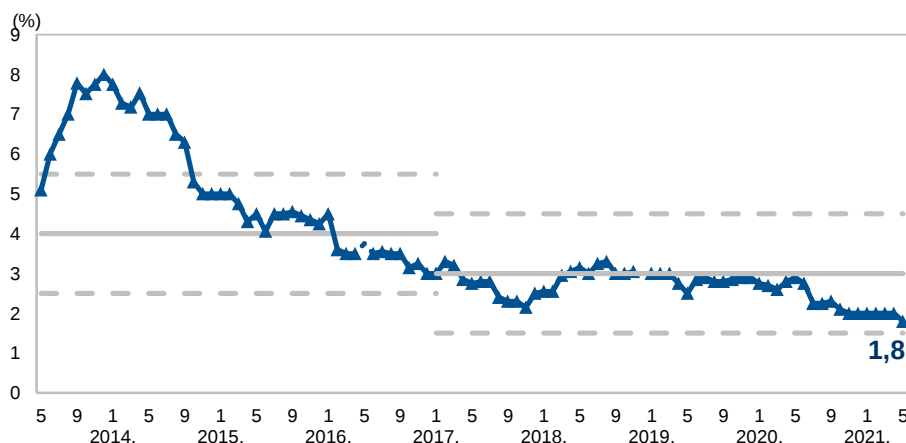
Усиђреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у мају су снижена на 1,6% (2,0% у априлу), што представља њихову најнижу вредност од када се спровode анкете (почетак 2009. године). Према резултатима јунске анкете агенције Блумберг, финансијски сектор за годину дана унапред очекује инфлацију од 2,0%, што је ниже него у претходној анкети (2,2%).

Мајска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ нижа је него у претходним анкетама и износи 1,8% (од новембра 2019. године композитна вредност инфлационих очекивања била је стабилна на нивоу од 2,0%).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Снижена су и средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора – за мај 2022. године финансијски сектор очекује инфлацију на нивоу од 2,0% (2,5% у априлској анкети). Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора се од увођења овог питања у анкету (март 2014. године) крећу у границама циља.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Илсоса и Блумберга. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

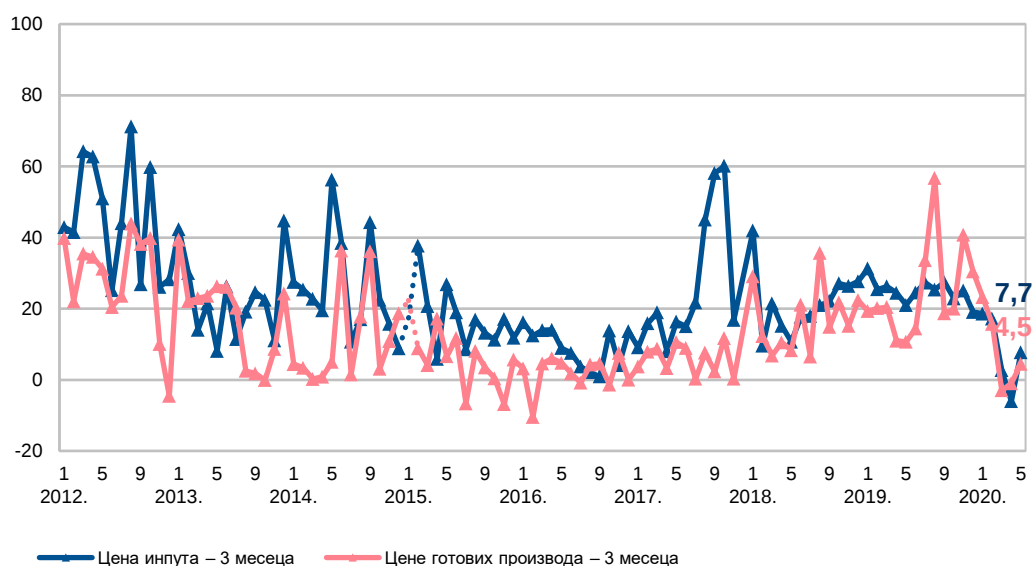
Инфлациона очекивања привреде

Инфлациона очекивања представника привреде за годину дана унапред у мају су снижена и износе 1,2% (1,8% у априлу), што је, баш као и у случају финансијског сектора, најнижа вредност од када се спроводе анкете. Средњорочна инфлациона очекивања остала су и у мају на нивоу од 2,0% (непромењено од децембра 2019).

У односу на претходну анкету, додатно су поправљена очекивања привредника у погледу пословних услова у наредних 12 месеци. Оптимистичнији ставови међу привредницима бележе се и када су у питању кретање производње/промета и у наредна три месеца, и у наредних 12 месеци, и инвестиције у основна средства у наредних 12 месеци. Насупрот томе, једини параметар где се бележе негативнији резултати од претходне анкете јесте очекивана доступност кредита у наредних 12 месеци.

Када је реч о очекиваном кретању цена инпута и готових производа у наредна три месеца, преко 80% испитаника не очекује њихову промену.

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

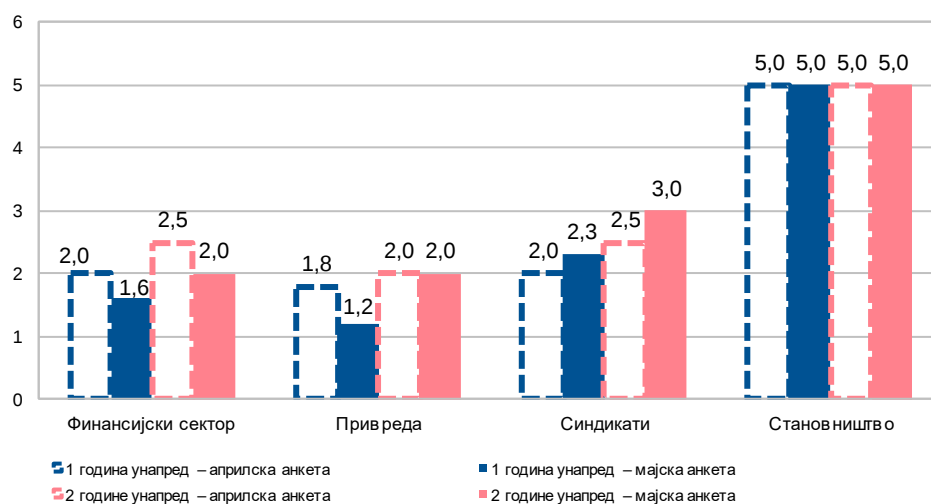
* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

Инфлациона очекивања синдиката

Према резултатима мајске анкете, инфлациона очекивања представника синдиката за годину дана унапред виша су него у претходној анкети и износе 2,3% (април 2,0%), док су се средњорочна инфлациона очекивања вратила на циљаних 3,0% (2,5% у априлу).

Графикон 3. Очекивана међугодишња инфлација за једну и две године унапред

Инфлациона очекивања становништва

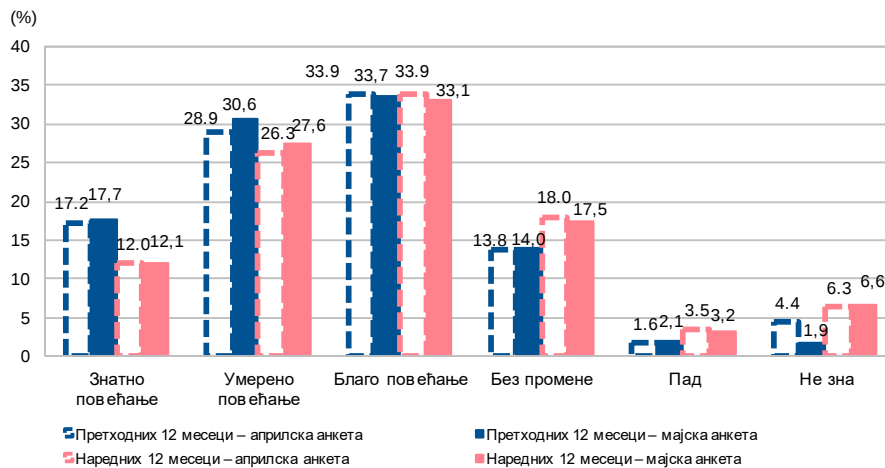
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Резултати мајске анкете агенције Ипсос показују да и краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања становништва износе 5,0%, што су непромењене вредности у односу на април.

У односу на претходну анкету бележи се благи пад НП испитаника када су у питању очекивана поскупљења прехранбених производа и месечних рачуна. Истовремено, након негативне вредности НП испитаника који очекују поскупљење горива у априлској анкети, у мају се вредност овог показатеља вратила у позитивну зону, највероватније под утицајем раста цене нафте на светском тржишту.

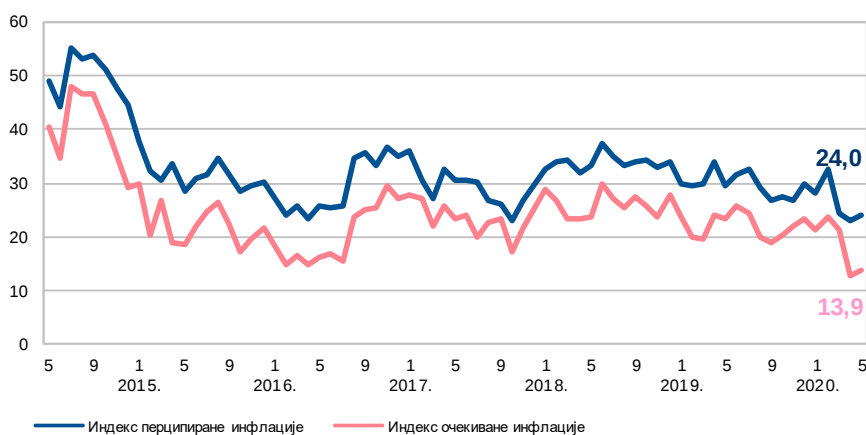
Удео испитаника који сматрају да ће се цене знатно повећати у наредној години дана у мају је износио 12,0%, што је готово непромењено у односу на април. Структура учешћа испитаника није се знатно изменила ни када су у питању остали одговори.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачуни НБС.

Овакво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о

предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што **део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних дванаест месеци.**²

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).